

**БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра замежнай літаратуры**

Дыпломная работа

**СЦІНАДЭЛСКАЯ ТРЫЛОГІЯ» ЯРАСЛАВА ФОГЛАРА ЯК
ЛІТАРАТУРНЫ І САЦЫЯКУЛЬТУРНЫ ФЕНОМЕН**

Давыдава Паліна Аляксандраўна

Навуковы кіраўнік:

кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Г. М. Бутырчык

Мінск, 2025

Аннотация

ФИО: Давыдова Полина Александровна

Название дипломной работы: «“Стинаделская трилогия” Ярослава Фоглара как литературный и социокультурный феномен»

Структура и объем дипломной работы: дипломная работа состоит из введения, 3 глав, заключения, списка использованных источников (63 позиции), приложения. Полный объем работы составляет 57 страниц.

Ключевые слова: трилогия, Я. Фоглар, субкультура, игра, вонты, «Быстрые стрелы», феномен.

Текст реферата

Объект исследования – «Стинаделская трилогия» Я. Фоглара.

Предмет исследования – поэтика трилогии, закономерности перехода от художественного произведения к литературному и социокультурному феномену.

Цель работы – раскрытие специфики «Стинаделской трилогии» Я. Фоглара как литературного и социокультурного феномена.

Задачи исследования:

1. Определить особенности художественного текста как социокультурного феномена.
2. Выявить социокультурные доминанты чешского общества XX века и обозначить идейную основу творчества Я. Фоглара.
3. Раскрыть жанровые и композиционные особенности «Стинаделской трилогии».
4. Обозначить роль концепции игры в формировании художественного мира трилогии.
5. Осветить субкультурный контекст «Стинаделской трилогии».
6. Изучить пути существования элементов трилогии в современном культурном пространстве.

Методы исследования: культурно-исторический, психологический, структурно-описательный, социологический, биографический.

Полученные результаты и их новизна: В современном гуманитарном дискурсе литературный текст следует рассматривать как социокультурный феномен, способный отражать и переосмыслять явления общественной жизни. Идейная основа творчества Я. Фоглара сформирована под влиянием молодёжных движений – скаутинга и движения «Вандерфогель». «Стинодельская трилогия» Я. Фоглара отличается жанровым синкретизмом. Композиция трилогии строится по принципу периодического нарастания напряжения с целью удержания внимания читателя. Игра, проанализированная согласно концепции Й. Хёйзинги, выступает основным принципом построения художественного мира. Социокультурный контекст

трилогии представлен сообществом вонтов. Вонтов можно рассматривать как локальную субкультуру, поскольку им присущи субкультурные черты, определённые по концепции Д. Хэббиджа: пространство, секретность/ритуальность, сопротивление, коды/знаки, идентичность. Образы «Стинаделской трилогии», в частности «Быстрые стрелы» и вонты, трансформировались из литературного произведения в культурное явление. Новизна полученных результатов: впервые «Стинаделская трилогия» Я. Фоглара раскрыта как синкретический литературный и социокультурный феномен.

Достоверность результатов и выводов дипломной работы: научные положения, содержащиеся в дипломной работе, обоснованны и аргументированны. Методологическая база имеет комплексный характер. Исследование проведено с учетом достижений белорусского и зарубежного литературоведения по проблеме, что обеспечивает обоснованность выводов, сформулированных в дипломной работе.

Область практического применения: материалы исследования могут быть использованы в курсах истории славянских литератур и в дальнейшем литературоведческом анализе.

Анатацыя

Імя, прозвішча, імя па бацьку: Давыдава Паліна Аляксандраўна

Назва дыпломнай работы: «Сцінадэлская трылогія» Яраслава Фоглара як літаратурны і сацыякультурны феномен

Структура і аб'ём дыпломнай работы: дыпломная работа складаецца з уводзінаў, трох раздзелаў, заключэння, спіса выкарыстаных крыніц (63 пазіцыі), дадатку. Агульны аб'ём працы – 57 старонак.

Ключавыя словы: трылогія, Я. Фоглар, субкультура, гульня, вонты, «Хуткія стрэлы», феномен.

Тэкст рэферата

Аб'ект даследавання – «Сцінадэлская трылогія» Я. Фоглара.

Прадмет даследавання – паэтыка трылогіі, заканамернасці пераходу ад мастацкага творца да літаратурнага і сацыякультурнага феномена.

Мэта работы – раскрыццё спецыфікі «Сцінадэлскай трылогіі» Я. Фоглара як літаратурнага і сацыякультурнага феномена.

Задачы даследавання:

1. Вызначыць асаблівасці мастацкага тэксту як сацыякультурнага феномена.
2. Выявіць сацыякультурныя дамінанты чэшскага грамадства XX стагоддзя і акрэсліць ідэйную аснову творчасці Я. Фоглара.
3. Раскрыць жанравыя і кампазіцыйныя асаблівасці «Сцінадэлскай трылогіі».
4. Абзначыць ролю канцэпцыі гульні ў фарміраванні мастацкага свету трылогіі.
5. Асвятліць субкультурны кантэкст «Сцінадэлскай трылогіі».
6. Вывучыць шляхі існавання элементаў трылогіі ў сучаснай культурнай прасторы.

Метады даследавання: культурна-гістарычны, псіхалагічны, структурна-апісальны, сацыялагічны, біяграфічны.

Атрыманыя вынікі і іх навізна: у сучасным гуманітарным дыскурсе літаратурны тэкст варта разглядаць як сацыякультурны феномен, здольны адлюстроўваць і пераасэнсоўваць з'явы грамадскага жыцця. Ідэйны падмурак творчасці Я. Фоглара сфарміраваны моладзевымі рухамі: скаўтынгам і рухам «Вандэрфогель». «Сцінадэлская трылогія» Я. Фоглара адрозніваецца жанравай сінкрэтычнасцю. Кампазіцыя трылогіі будзецца па прынцыпе перыядычнага ўзмацнення напружання дзеля ўтрымання ўвагі чытача. Гульня, прааналізаваная паводле канцэпцыі Ё. Хейзінгі, з'яўляецца асноўным прынцыпам пабудовы мастацкага свету. Субкультурны кантэкст трылогіі прадстаўлены суполкай вонтаў. Вонтаў можна лічыць лакальнай субкультурай, бо ім уласцівыя субкультурныя рысы, вызначаныя паводле працы Д. Хэбдыджа: прастора, сакрэтнасць/рытуальнасць, супраціў, коды/знакі,

ідэнтычнасць. Вобразы «Сцінадэлскай трылогіі», а менавіта «Хуткія стрэлы» і вонты трансфармаваліся з літаратурнага твора ў культурную з’яву. Навізна атрыманых вынікаў: упершыню «Сцінадэлская трылогія» Я. Фоглара выяўлена як сінкрэтычны літаратурны і сацыякультурны феномен.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы: навуковыя палажэнні, змешчаныя ў дыпломнай працы, абгрунтаваныя і аргументаваныя. Метадалагічная база мае комплексны характар. Даследаванне праведзена з улікам дасягненняў беларускага і замежнага літаратуразнаўства па праблеме, што забяспечвае абгрунтаванасць высноў, сфармуляваных у дыпломнай рабоце.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: матэрыялы даследавання могуць быць выкарыстаны ў курсах гісторыі славянскіх літаратур і далейшых літаратуразнаўчых даследаваннях.

Annotation

Full Name: Davydova Polina Alexandrovna

Title of the thesis: «The Stinadla Trilogy» by Jaroslav Foglar as a Literary and Sociocultural Phenomenon

Structure and scope of the thesis: The thesis consists of the introduction, 3 chapters, the conclusion, the list of references (63 items), the appendix. The full volume of the work is 57 pages.

Keywords: trilogy, J. Foglar, subculture, game, Vonts, «Quick Arrows», phenomenon.

Abstract text

The object of the study: Jaroslav Foglar's «The Stinadla Trilogy».

The subject of the study: the poetics of the trilogy and the patterns of transition from a literary work to a literary and socio-cultural phenomenon.

The purpose of the work: the exploration of the specifics of Jaroslav Foglar's «The Stinadla Trilogy» as a literary and sociocultural phenomenon.

The tasks of the thesis are:

1. To define the characteristics of a literary text as a sociocultural phenomenon.
2. To identify the sociocultural dominants of Czech society in the 20th century and outline the ideological foundations of Jaroslav Foglar's work.
3. To reveal the genre and compositional features of the «The Stinadla Trilogy».
4. To determine the role of the concept of play in shaping the artistic world of the trilogy.
5. To highlight the subcultural context of the «The Stinadla Trilogy».
6. To examine the ways in which elements of the trilogy exist in the contemporary cultural space.

Research methods: cultural-historical, psychological, structural-descriptive, sociological, biographical.

The results of the work and their novelty: in contemporary humanities discourse, a literary text should be regarded as a sociocultural phenomenon capable of reflecting and reinterpreting the phenomena of social life. The ideological basis of J. Foglar's work was shaped by youth movements – Scouting and the Wandervogel movement. «The Stinadla Trilogy» is characterized by genre syncretism. The composition of the trilogy follows a principle of gradually increasing tension to sustain the reader's interest. The game, analyzed through J. Huizinga's theory, serves as the central principle in constructing the fictional world. The sociocultural context of the trilogy is represented by the Vonts community. The Vonts can be considered a local subculture, as they possess the typical subcultural features described by D. Hebdige: space, secrecy/rituality, resistance, codes/signs, and identity. The characters from «The Stinadla Trilogy», especially the «Quick Arrows» and the Vonts, have evolved from literary constructs

into cultural phenomena. Novelty of the results: for the first time, Jaroslav Foglar's «The Stinadla Trilogy» is explored as a syncretic literary and sociocultural phenomenon.

Authenticity of the materials and results of the diploma work: the scientific statements presented in the thesis are well-founded and supported by arguments. The methodological framework is of a comprehensive nature. The research was conducted with consideration of both Belarusian and international literary scholarship on the topic, which ensures the validity of the conclusions drawn.

Recommendations of the usage: the research materials may be used in courses on the history of Slavic literatures and in future literary studies.